

ŠTEV. 11

1-9-3-8

**STROKOVNA
ČEBELNARSKA
GLASILA
V
LJUBLJANI
LETNIK
XLI**

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARSKEGA
DRUŠTVA

V
LJUBLJANI

Vsebina:

Letošnje izkušnje	161	Mi pa točimo	167
Čebelarstva razstava v Mariboru	162	Peter Pavel Glavar	169
Huda in pohlevna gniloba	165	Društvene vesti	171
Kotiček za radovedneže	165	Drobir	172
Opazovalne postaje	166	Književnost	174

Čebelarji!

Dolžnost nas vseh je kupovati
čebelarstva potrebščine
le v

Društveni Čebelarni

V LJUBLJANI TYRŠEVA C. 21

odnosno pri njenih podružnicah,
ki se nahajajo:

V CELJU v poslovnih prostorih
tamošnje podružnice Kmetijske
družbe v Aškerčevi ulici

V DOLNJI LENDAVI
v trgovini s papirjem Marica Sever

V MARIBORU v skladišču
ondotne Kmetijske družbe,
Meljska c. 12

V PTUJU pri g. Franu Komelu,
uradniku sreskega načelstva

Glasiło Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno. — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14

Številka 11

V Ljubljani, 1. novembra 1938

Letnik XLI

Letošnje izkušnje

Francè, Ljubljana.

Letošnje leto je bilo, kar se donosa medu tiče, ponekod prav zadovoljivo. Ajda je sicer v večini krajev odpovedala, bila je pa zato poletna paša prav dobra, da so mnogi čebelarji napolnili vse razpoložljive posode. Saj smo čuli celó prav gorostasne ameriške vesti, da je „medu kot gnoja“. Tako se je izrazil neki dolenjski čebelar in branjevke so porabile take izjave v svoj prid in v škodo čebelarjev.

Pri nas se vedno dogodi tole: Ali odpovedo čebele, ali pa mi. Kadar je slaba letina, je vzdihovanje, če je pa le količkanj več medu, že se bahamo na vse mile viže, da nam je zmanjkalo posod. Razumljivo je, da se potem nihče ne zmeni za naše blago, češ saj bo še cenejši, napol zastonj, zlasti, če nimajo posod...

Nak, trgovskega duha pa nimamo prav nič. Kdo bi celó rekel, da smo bolj kratke pameti, ker hvalimo dan pred večerom. Letos smo se s svojim bahanjem precej uredili. Spečali smo svoj pridelek prav po nizki ceni, zdaj bomo pa kupovali sladkor, ki gotovo ne bo cenejši kot druga leta, če ga bomo sploh hoteli servirati našim občutljivim čebelicam. Čujemo namreč, da bo mešan s papriko. Še tega se manjka! Da nam bodo še kihale povrh! — Ker te mešanice, če bo tako hudo papricirana kakor tista, ki smo jo predlani dobivali, gotovo ne bomo kupovali, ne preostaja drugega kot čist sladkor, da nadomestimo med, ker je odpovedala ajda. Če bi do danes prihranili gozdni med, ki ni za prezimljenje dober, bi dobili vsaj nekaj zanj. Tako smo ga pa razmetali po kovaču ali kaj malega

čez. Saj se je tu po Ljubljani govorilo, da se dobi na Dolenjskem po deset dinarjev.

Nekateri so oddali celo cvetlični med po slepi ceni. „Da bi vsaj cvetličnega ne bil prodal,“ mi je tožil sosednji čebelar. „Lažje bi jim dal sedaj nazaj v blagu kot pa da bi kupoval sladkor za drag denar, ki ga nimam.“

Res je, da je včasih sila za denar. A za dobro blago ga vedno dobimo in sicer tem več, čim manj ga ponujamo. Učimo se pri drugih stanovih. Žita je bilo letos toliko kot že leta in leta ne. Ali je zato cena kaj nižja? Prav za malenkost, da ni vredno o tem govoriti. Samo mi ubogi čebelarji moramo s svojo nepredvidnostjo sami tirati cene navzdol.

Še na nekaj bi opozoril. Po vsaki taki letini kot je bila letos, tožimo spomladi o mrličih. Vsaka količina gozdnega medu škoduje čebelam v zimskih mesecih. Kdor ima to nesrečo v panjih, je najboljšje če jo takoj zamenja z boljšo hrano, ali pa take panje kasira. Dobička ne bo imel prihodnje leto z njimi. Sate z gozdnim medom namestimo kvečjemu prav ob straneh gnezda, da pridejo na vrsto že spomladi, ko dobe čebele lahko vodo in donašajo že nov med.

Več let sem opazal, da so po dobri hojevi paši izginili po vrsti vsi novi čebelarji, starejši, ki niso dovolj pazili na primerno zimsko hrano, so navadno dokupovali roje, da so spet prišli do sape.

Izkušnje navadno izmodrijo ljudi, nas čebelarje pa le udarci.

In po mojem je to dovoj hud udarec, da smo s preglasnim bahanjem nekako vzeli veljavo medu. Mogoče nas bo to počasi izmodrilo.

Čebelarstva razstava v Mariboru

Za časa „Mariborskega tedna“ je bila od 6.—15. avgusta tudi čebelarstva razstava, katero je priredila Mariborska čebelarstva podružnica.

Čebelarstva razstava je vzbujala zanimanje pri vseh obiskovalcih Mariborskega tedna, ki so se prav radi mudili v čebelarstvu paviljonu. Paviljon je bil

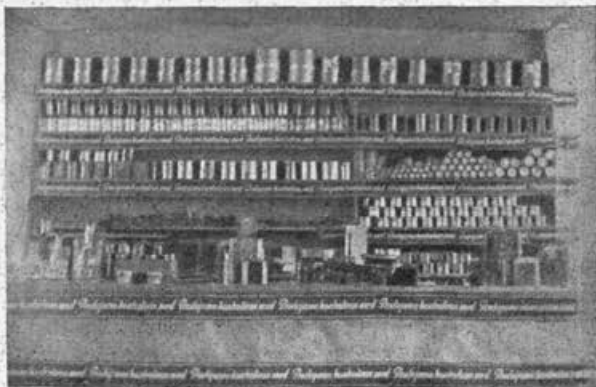

Slika 1.

dobro zasnovan in dovolj obsežen, da je bilo mogoče razstaviti toliko predmetov.

Pročelje paviljona je imelo na desni vhod, na levi izhod (glej sliko 1), v sredini je stal doprsni kip čebelarstva vele mojstra Antona Janše. Kip je bil posrečen, in se je prav dobro odražal od ozadja, ki je bilo obloženo s končnicami kranjčev.

Takoj na desni ob vhodu so bile nameščene razne tabele, iz katerih se je radovednež lahko poučil o

Slika 2.

razširjenosti čebelarstva, o sestavi panjev, o številu opazovalnih postaj in o sedežih podružnic SČD. Tu je bil tudi velik model modernega čebelnjaka za 36 AŽ panjev. Ako se je obiskovalec obrnil, je zagledal veliko skupino medu, medice, medenih likerjev in raznega peciva, ki so ga prodajali obiskovalcem po zmernih cenah (glej slika 2!). Tu se je delala učinkovita reklama za uživanje medu in medenih proizvodov.

Po sredini dolgega paviljona (glej sliko 3!) so bili razstavljeni: originalni kranjč, AŽ panj na 6 oddelkov za rezervne matice, potreščine za vzrejo matic, osvetljeni panj, panj na tehtnici, priprava za izdelovanje slamnic, hidravlična stiskalnica na vosek, stiskalnica s kovinskim obodom, stiskalnici podružnice Sv. Trojice, stiskalnica na vzvod, točilo, originalen A. Ž. panj itd.

Od vhoda na desni v prvem oddelku je razstavil g. Živko steklen panj z izdelanim in pokritim sat-

Slika 3.

jem, stiskalnico za satnice, med v satju in v posodah, sliko čebelnjaka na kolesih itd.

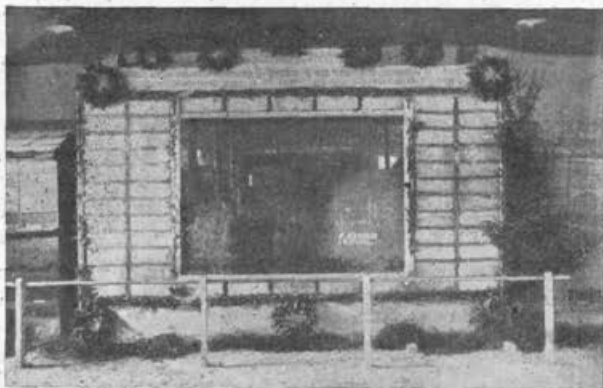
V drugem oddelku so imeli iz Ptujja in Zagreba razstavljen med v raznih posodah in slike čebelnjakov.

V tretjem oddelku so bile knjige, slike, med in vosek g. Šumenjaka.

V četrtem oddelku so bile knjige in revije. Stena, ki je bila med četrtem in petim oddelkom (glej slika 4!) je bila ob straneh izpolnjena z dvema malima čebelnjakoma v

naravni velikosti, v sredini je bil steklen panj s čebelami, ki so izletavale na plano po žlebu. Okoli tega panja so bili pod steklom snežnobeli, zadelani medeni sati, vse last g. Kirarja.

V petem oddelku je stal opazovalni

Slika 4.

panj g. A. Žnideršiča in druge zanimivosti.

V šestem oddelku (glej slika 5!) je imela Društvena čebelarna razstavljeno svoje orodje, posode za med, vzorce raznih vrst medu in voska.

V sedmem odelku je razstavila tvrdka Union—Zagreb bonbone iz medu, Selniška podružnica med v satju in v posodah in razne vrste voska.

Slika 5.

Huda in pohlevna gniloba

Jos. Verbič.

V zadnji (10.) št. letošnjega Sl. Č. predlaga g. I. M., da naj mesto izrazov „huda in pohlevna gniloba“ rabimo le izraza „kuga čebelne zalege in gniloba čebelne zalege“ ali na kratko: „kuga in gniloba“. Utemeljuje pa svoj predlog s trditvijo, da sta v naslovu navedeni besedi prikrojeni po nemških označbah: „bösaartige in gutartige Faulbrut“. G. I. M. meni, da sta le imeni „kuga in gniloba“ pristna slovenska izraza in da bi bilo tako poimenovanje bolj in bolj po naše.

Ker sem uvedel v naše čebelarstvo slovo kritizirana izraza jaz, sem ju vedno pripravljeno zagovarjati.

V osmem oddelku je razstavil g. Črepinko: medeni kis, satnice, med v posodah s posebnimi etiketami, stekleni zvonec z izdelanim medenim satjem.

Ob izhodu je bil model kranjskega čebelnjaka s kranjčiči in razne slike.

Stebri med oddelki so bili obloženi s končnicami kranjčev, s tabelami in raznimi poučnimi slikami.

Trdi se, da je razstava dosegla svoj namen. Predočila je obiskovalcem Mariborskega tedna čebelarstva bližnje in daljne okolice Maribora. Obiskovalci so spoznali važnost čebelarstva in dobili vpogled v trudapolno pridelovanje medu in voska. Vzbudilo pa se je tudi njih zanimanje za čebelarske pridelke zlasti za med, in to je gotovo velik uspeh.

Takoj v začetku povem, da bi se bil jaz, če bi bilo le mogoče, izognil vsakemu poimenovanju po nemškem vzorcu in sploh vsakemu nemškemu vplivu na naš razvoj, ker vem, da bi vsak drobec tudi z našega polja utegnil pričati, da pripadamo nemškemu „Kulturgebietu“ in njegovi peti. V tem primeru pa ne gre za nikak nemški vpliv.

Besedi „huda in pohlevna gniloba“ nista prestavi nemške oznake, temveč imata svoj izvor v svetovnem čebelarskem slovstvu.

V francoščini se boleznii imenujeta:

loque americaine in
loque européenne,
v angleščini pa:
foulbroot american in
foulbroot european.

Za obe bolezni imajo torej svetovni jezi-ki isto osnovno ali temeljno ime, to je po naše „gniloba“ in sicer iz tehtnega razloga.

Pri obeh boleznih se odmrla zalega na enak način razkroja. V obeh primerih zgubi svojo belo barvo, ki kmalu porumeni in porjavi. Spremeni pa se v vodeno snov, ki se polagoma zgosti in posuši. Pa tudi druga svojstva imata obe bolezni skupno. Odmrla zalega ni strnjena, ampak raztresena po satju. Obe bolezni sta nalezljivi in imata silno majhne ter zelo podobne povzročitelje. Nobena ne napade odraslih čebel, i. t. d. Obe bolezni imata toliko skupnih svojstev, da jih lahko imamo za sorodni in zato jima pripada, kakor v vseh sličnih primerih, skupno osnovno ime, in najprimernejše je „gniloba“.

Razlikujeta pa se zlasti po jakosti in trajnosti življenske sile njih povzročiteljev in po obsežnosti škode, ki jo napravljata čebelam in njihovim lastnikom. Zato pridevamo temeljnemu imenu še posebne prilastke in to sta „hud in pohleven“. Ker se nad njima g. I. M. ne spotika, ne bom o njih dalje razpravljajal.

Izraz „gniloba“ tudi za hudo „gnilobo“ je prav tako star in vsaj toliko slovenski, a v čebelarstvu veliko bolj naš kot kuga. Vsi naši čebelarji pisatelji so v svojih knjigah rabili za obe bolezni le izraz gniloba, to pa tudi potem, ko so spoznali, da se pojavljata na več načinov. Primernega izraza tem različkom pa niso znali dati. Sumper, Černe, Lakmayer so pisali skoraj vsi enako in sicer: „Gniloba čebel je dvojna; prva se pojavlja tako, druga pa tako“.

V Sl. Čebelarju pa se je še pred več leti pojavila označba „kuga čebelne zalege“. To ime je dobesedna prestava kratke nemške oznake: „Brutpest“. Torej beseda „kuga“ v našem primeru ni tako star, lep, domač čebelarji izraz, kakor misli g. I. M., temveč je popolnoma prikrojen po sicer že zastarajoči nemški oznaki.

Pri Nemcih je bil izraz „kuga čebelne zalege“ dolgo časa in skoraj splošno v rabi. Šele v poslednjem času so ga začeli opuščati in uporabljajo mesto njega naziv „huda gniloba“. To trditev nam dokazuje knjiga „Die seuchenhaften Krankheiten der Honigbiene“, ki jo je spisal priznani strokovnjak in raziskovalec univerz. profesor dr. Alfred Borchert. V njej piše: Že od nekdanjega; navadno oznako „gniloba“ sem obdržal za obe

bolezni, ker so se čebelarji na ta izraz navadili in ker ta beseda na najbolj odgovarjajoč način izraža, da napravi od teh bolezni napadena zalega vtis, da se je zovoljo gnilobe razkrojila. Mi naj torej opustimo način izražanja po vzorcu svetovnih jezikov in naj se poprimemo tega, kar Nemci odmetavajo.

Nam je iz starih spisov znana človeška kuga, ki je povzročala med ljudstvom silen strah. Da bi enak občutek vzbudili tudi pri lastnikih domačih živali, ki so nevarno obolele, so raziskovalci in kovači izrazov označili nekatere težke bolezni, četudi si prav v ničemur ne sličijo, kot kuge. Piše se o kokošji, konjski, svinjski kugi in celo o dvojih govejih kugah. To poimenovanje so veterinarske oblasti zagovarjale in je bilo v času, ko ljudje niso imeli pojma o nalezljivosti bolezni, tudi opravljeno.

Danes pa, ko je človeška kuga skoraj zatrta in se o njej malo govori ter v splošnih šolah nič ne uči, tudi pojem kuge vedno bolj obledeva, in zato bo njeno ime imelo vedno manj značaja strašila, kot je bilo nekdanj.

Z imenom „kuga“ ne bomo dosegli večjega učinka kakor z imenom „huda gniloba“ pač pa bomo spoznavanje te bolezni otežkočili. Čebelar na pr., ki pozna obe bolezni le po imenih, in sicer po predlaganih, bo našel v svojem panju gnijočo zalego. Površen pregled ga bo prepričal, da se je pojavila manj nevarna gniloba. Niti slutil ne bo, da se more v gnili zalegi skrivati kuga. Zapeljalo ga bo pač logično sklepanje, da se mora pod popolnoma spremenjenim imenom pojavljati bolezen s čisto drugačnimi znaki. Čebelar pa, ki je samo slišal imeni huda in pohlevna gniloba, se bo v enakem položaju takoj zavedel, da mu preti večje ali manjše zlo, ter se bo obrnil na bližnjega, bolj poučenega tovariša, ki mu bo pomagal s poukom in svetom. Ime samo ga bo privedlo na pravo pot.

Navedeni vzroki nam dajejo dovolj poudarka, da se splošno oprimumo izrazov huda in pohlevna gniloba. Ne bo pa škodovalo, ako k prvemu pripisemo v oklepajih še „kuga“.

Cena medu se je okrepila!
Ne razmetavajte ga!

Kotiček za radovedneže

1. Imam štiri panje s triletnimi maticami ki bi jih rad izmenjal, pa se za to ne morem odločiti, ker so še vedno zelo dobre in ne vem, ali so v resnici stare, ali pa so jih panji že prelegli, ne da bi bil tega opazil. Po čem lahko spoznam stare matice? P. L. v P. pri Š.

Ostarelost matice po zunanjih znakih spoznati je včasih jako težko. Običajno so take matice ogoljene. Izgubile so skoraj vse dlavičice in z njimi tisti plemeniti puh, ki krasi barvo mlade matice, da je lepo nadahnjena kakor breskev. Krila so po robih močno zjedena. Kretnje starih matic so okorne. Toda ti zunanji znaki niso zanesljivi. Včasih najdemo komaj sprašeno matico, ki je vsa ogoljena in ima nazobčane robove kril. To je dobila pri svoji borbi za obstanek takoj po rojstvu. Čebele jo preganjajo, grabijo za noge in krila, pa se jim izmuzne. To preganjanje se nadaljuje, dokler se čebele z njo ne sprijaznijo. Čebele vzamejo na piko zlasti matice kvakarice, ki smuknejo iz matičnikov že takrat, ko je pevka še v panju.

Bolj zanesljiv znak starosti matice je zalega. Mlada matica zalega v strnjjenih plasteh, če ima dovolj praznih celic na razpolago. Panj s staro matico ima raztreseno zalego: med zaleženimi celicami je mnogo praznih. Če pa panj z mlado matico dolgo ne spraši in je paša količkaj dobra, zanesejo čebele izpraznjene celice z medom in obnožino. Tedaj tudi mlada matica ne more zalegati strnjeno.

Iz povedanega sledi, da tudi izkušen čebelar včasih ne more popolnoma zanesljivo ugotoviti starosti matice. Zato naj bodo označene, bodisi z barvo, bodisi s tem, da jim eno stran kril nekoliko pristrizemo, kar jih prav nič ne ovira pri njih materinskih dolžnostih.

2. Čebele nameravam postaviti v spomladansko resje. Ali naj to storim že sedaj jeseni, ali šele spomladi? F. C. v G.

Paša na resi je zelo nezanesljiva, ker je preveč odvisna od vremena, ki pri nas ni tako stalna kakor v krajih s kontinentalnim podnebjem. Zato ne boste ničesar zamudili, če boste čebele prepeljali šele spomladi. Čez zimo jih doma lažje nadzorujete, spomladi po prvem trebljenju hitreje odpravite vse nedostatke (očiščenje mrtvic, ure-

ditev brezmatičnih panjev, krmljenje i. dr.). Ko je vse to opravljeno, pa hajdi v reso.

Kdor ima letos v panjih slab med, ne bo storil napačno, če čebele prepelje že jeseni. Koristi od tega bo pa imel le tedaj, če se bodo čebele v novem čebelnjaku mogle dobro vleteti, in če je čebelnjak v ugodni legi (v zatišju in na soncu).

3. Veliko konkurenco nam delajo tuji čebelarji, ki ponujajo med od hiše do hiše. Ali je to dovoljeno? N. Ž. v N. m.

Ne! Z medom ni dovoljeno krošnjariti, niti v mestu, niti na deželi. Pač pa čebelar lahko nabira kupce za med osebno, da jim blago potem dostavi. Po pisanih zakonih to ni krošnjarjenje, naš občutek nam pa govori, da je, oziroma, da diši po njem.

4. Lansko leto mi je občina Sv. M. dovolila postaviti 80 AŽ panjev v ajdovo pašo, nekemu drugemu čebelarju pa 20. To pasišče je vpisano v katastru na moje ime in ime omenjenega čebelarja. Dovoljeno je pripeljati 100 panjev. Tudi letos sem postavil z dovoljenjem okr. glavarstva 80 panjev, moj soupravičenec pa kar 50, dasi ni imel dovoljenja za toliko število. Zahteval je, naj jaz odstranim 50 panjev, da jih bova imela vsak polovico. Kakšno stališče bi zavzelo glavarstvo o tem načelnem vprašanju prihodnje leto? V. V. v L. p. S.

Težka zadeva! Če ste doslej imeli pravico do postavitve 80 panjev, jo okr. glavarstvo ne more omejiti na 50 panjev, tem manj, ker trdite, da soupravičenec ni pripeljal zgolj svojih čebel, marveč pod svojim imenom še 50 tujih panjev. Praksa bo pokazala, kakšno stališče bo zavzela oblast v takih primerih.

5. Verande mi delajo pri prevažanju v pašo velike težave. Med prevozom se v njih nabere mnogo čebel, ki so tako izmučene, da se zvale, čim odprem verando, kar na tla, kar je za zgornjo vrsto panjev velika škoda. Kaj naj storim, da ta nedostatek odpravim? L. Š. v P. g.

Jaz zamašim žrela tudi panjem z verando, pa nimam potem nikakih sitnosti. Omislite si primerne zaporice; prav dobro se obnesejo tudi v vodi namočeni kosi blaga, ki jih zvijemo v trakove. En konec mora štrleti iz žrela, da trak z enim samim potegljajem lahko odstranimo. Najprej odpremo vse verande, potem šele odstranimo trakove. To delo gre tako naglo od rok, da čebele nimajo časa za pikanje.

6. Imam večjo količino medu od mane, ki se je v satju tako strdil, da sem ga moral zmečkati s satjem vred. Iz te mešanice bi rad skuhal žganje, pa pravijo, da ni dobro. Kakšno je medeno žganje? Ali ga je mogoče prodati? P. R. v K.

Medeno žganje res ni posebno dobrega okusa, vsaj tako nekateri pravijo. Slabo pa tudi ni in ga boste lahko spečali, čeprav ne za tako ceno kakor drugo boljše žganje. Če že medu ne morete drugače porabiti, n. pr. za spomladansko pitanje, za medico, kar brez skrbi kuhajte žganje, čeprav je tega božjega daru za tak namen resnično škoda. Sila kola lomi!

7. Imam precej odvečnih satov, ki bi jih rad prodal, pa ne vem za ceno. Koliko je tak sat vreden? C. L. v R.

Satje bi morali videti, da bi lahko odgovorili na vaše vprašanje. Med satom in satom je velika razlika.

Dober sat je vreden najmanj 5 din. To je zelo nizka cena, če uvažujemo, da stneta že satnik in neizdelana satnica približno 5 din. Dober sat mora biti lepo izdelan, brez trotjih celic, star največ tri leta in prosojen. Tak sat je med brati vreden 5–6 din. Čim mlajši in čim lepše je izdelan, tem večjo ceno lahko zahtevate. Včasih pa tudi najlepše blago ne najde kupca. Slabi časi!

8. Moj sosed čebelar, ki ima čebelnjak komaj 150 m od mojega, ima grdo navado, da razpostavlja jeseni iztočene sate po vrtu, da jih čebele obližejo. Na to „bero“ izletavajo tudi moje čebele, ki se zaradi tega močno vznemirjajo, tako da se začnejo domači panji med sabo klati. Ali sme čebelar take sate razpostavljati? F. Z. v S. g. p. T.

Kdor s kakim dejanjem napravi komu škodo — hote ali nehote — je zanjo odgovoren. Najprej se obrnite na domačo občino, da prepove razpostavljanje satov, četa ne bo ničesar ukrenila, napravite vlogo na okrajno glavarstvo, ki bo po okrajnem kmet. referentu napravilo red. Nikakor pa se ne spuščajte v kako pravdo.

9. Letos sem pridelal precej gozdnega medu. Zaradi pomanjkanja pločevinaste posode, sem ga spravil v lesene keblje. Opažam pa, da je od tedna do tedna bolj voden, zlasti zvrha in da dobiva kiselkast okus. Kaj mi je storiti? J. B. v D. p. L.

Hojev med posebno rad nateguje vodo iz zraka, zlasti če ni spravljen prav na suhem. Lesenih kebljev (škafov) ne morete nikdar tako neprodušno zapreti, da bi ne prihajal zrak do medu. Razredčen med odlijte v posebno posodo, ostalega shranite v dobro zapirajočih se posodah, da se ne bo pokvaril popolnoma.

OPAZOVALNE POSTAJE

Ajda nas je letos pustila popolnoma na cedilu. Zaradi neprestanega deževja v drugi polovici avgusta in še nato v začetku septembra so bile noči vse preveč hladne in ajdovo cvetje sploh ni medilo. Ob posebno lepih dnevih so se čebelice sicer spreletavale po cvetju, nabrale pa niso mnogo. Najboljši panji so morda dosegli čistih 6 kg, pa še to ni za zimsko zalogo zadosti. Slabejši panji in v razvoju zaostale družine pa daleč zaostajajo! Treba bo dopolniti zimsko zalogo s sladkorjem, ki bo letos mešan s papriko. Da le ne bo hudih posledic, kot jih nekateri čebelarji pripisujejo zadnjemu pitanju s papriko pred dvema leti.

Čebele so za letos opravile svoje delo in so si res zaslužile „boljši in slajši“ počit-

tek! Upajmo, da jih bodo pomladne sapice zbudile k novemu delu brez posledic zaradi prezimovanja na hojevcu, oziroma na papriki.

Ker primanjkuje ajdovega medu, se je cena sploh popravila. Nestrpnosti se že kesajo, da so letošnji pridelek tako nepremišljeno razmetavali in prodajali pod ceno. Namesto bi sedaj lahko dosegli vsaj deloma povoljne cene, imajo prazne posode — in žepe!

Iz Kranja imam razveseljivo poročilo, da imajo na podružnični plemenilni postaji v Kokri lepe uspehe s čisto sivko. Letošnje matice zalegajo enotno sivo mladino!

Tovarišu opazovalcu iz Donačke gore je zlikovec na ajdovem pasišču na Ptujskem polju zažveplal in izropal dva panja!

Mesečni pregled za september 1938

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže									Toplina zraka			Dni je bilo								
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg		največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri- dobil	po- rabil	dkg dne	C°											
		mesečni tretjini dkg																				
Blejska Dobrava	577	—	—	—	45	60	35	—	140	—	—	+22	—	5	+11'78	15	4	—	6	11	13	4
Breg-Križe	483	—	—	—	40	20	20	—	80	—	—	+23	—	5	+13'01	19	10	—	11	8	11	5
Kranj	385	20	—	—	85	85	50	—	200	10	3	+30	—	3	+15'50	28	8	—	5	8	17	8
Virmaše - Škofja Loka	361	10	—	—	305	85	20	—	400	10	3	+24	—	7	+16'—	27	7	—	5	10	15	19
Tacen-Šmarna gora	314	90	—	—	130	30	35	—	105	60	2	+23	—	4	+15'45	28	6	—	8	4	18	2
Barje	289	10	—	—	240	285	105	—	620	—	—	+25	—	1	+13'86	27	6	—	5	19	6	—
Dob	305	—	—	—	80	75	75	—	230	—	—	+24	—	1	+13'08	24	—	—	11	12	7	—
Rova	350	55	—	—	145	165	35	—	290	20	1	+25	—	3	+15'08	29	10	—	5	6	19	3
Mekinje	415	20	—	—	220	180	50	—	480	20	2	+24	—	2	+14'81	30	9	—	5	6	19	24
Škorno-Novi kloster	450	—	—	—	50	115	10	—	175	—	—	+22	—	1	+14'06	29	3	—	4	26	—	—
Sp. Ložnica-Žalec	252	130	—	—	105	110	55	—	140	60	1	+19	—	2	+12'40	30	9	—	14	3	14	15
Leveč-Sl. Bistrica	355	100	—	—	75	300	75	—	350	25	4	+22	—	2	+9'55	28	8	—	8	10	12	9
Muta	387	70	10	—	30	10	30	10	—	30	2	+22	—	4	+12'71	23	8	—	7	12	11	11
Sv. Duh - Selnica	536	70	5	—	15	35	40	—	15	20	8	+20	—	1	+11'28	29	4	—	2	21	7	8
Studenci-Maribor	265	55	—	—	310	290	95	—	640	35	4	+29	—	1	+14'23	25	6	—	4	7	19	13
Cezanjevci	182	750	—	20	70	90	—	610	—	220	4	+23	—	3	+14'55	28	7	—	2	12	16	8
Nedeljica-Turnišče	170	240	—	—	55	195	25	5	—	125	2	+24	—	2	+15'01	29	3	—	3	11	16	7
Žetale-Rogatec	322	110	—	—	110	130	40	—	170	40	1	+25	—	5	+16'28	27	5	—	4	8	18	4
Donačka gora-Rogatec	397	110	—	—	—	50	90	—	30	30	2	+27	—	3	+12'86	30	9	—	3	6	21	7
Kozje	307	—	—	—	70	70	60	—	200	—	—	+26	—	6	+13'98	23	9	—	6	20	4	18
Videm-Krško	168	550	160	—	—	70	120	520	—	90	8	+24	—	6	+14'15	30	14	—	2	20	8	12
Brežice-okolica	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+28	—	3	+13'43	30	7	—	5	19	6	6
Toplice-Dol.	179	215	50	—	90	200	120	—	145	85	3	+24	—	4	+14'51	25	8	—	4	6	20	21
Krka	300	100	—	—	205	115	30	—	250	70	3	+26	—	5	+12'13	26	4	—	9	8	13	15
Št. Janž-Dol.	347	260	20	—	50	130	260	—	160	150	2	+26	—	—	+13'96	25	7	—	13	10	7	—
Št. Vid-Stična	360	280	—	—	235	205	40	—	200	130	3	+23	—	1	+12'89	24	6	—	6	11	13	—
Cerknica	575	—	—	—	90	90	85	—	265	—	—	+25	—	—	+13'58	27	7	—	2	11	17	23
Sv. Gregor-Ortnek	736	—	—	—	85	40	55	—	180	—	—	+22	—	2	+12'98	29	5	—	4	6	20	15
Novo mesto	180	380	175	—	120	225	85	125	—	100	3	+29	—	2	+16'57	26	8	—	4	7	19	1
Šmarjeta	375	200	470	120	80	170	290	250	—	120	13	+23	—	5	+15'33	29	8	—	5	4	21	26
Valpča vas	280	225	120	200	110	35	35	365	—	—	—	+27	—	6	+16'71	25	6	—	4	18	8	12

Vsi panji so AZ sestava.

Mi pa točimo...

Virmašan.

O tem pa ni treba nobenega pouka, samo da je dobra letina in polni sati medu, pa gre delo od rok, čeprav kdo toči šele prvič. Za vsako delo je treba vaje in se prav pripraviti, da se ga res dobro izvrši. Kdor vse ve in zna, in teh je med čebelarji veliko, mu te vrstice ne bodo koristile in ne škodovale, a nekaterim pa lahko koristijo. Res je prvi in glavni pogoj za točenje polno satje in brez teh ne moremo nič delati, a drugo, kar moramo pripraviti v čebelnjaku in v sobi, kjer točimo. V čebelnjaku pripravimo sipalnik, dve kozici, omelo za ometanje čebel, ali še boljše gosjo perot in, kar

se rado pozabi, posodo s čisto vodo, v katero damo malo kisa. Tudi na čisto brisačo ne pozabimo. Kdor se boji pikov ali kdor preveč zateče, naj pripravi še čebelarsko kapo in rokavice. Vendar je bolje dobiti nekoliko pikov več kot se ves dan, posebno v hudi vročini, kuhati pod kapo. Kadilec si pomaga s tobakom, a nekadilce z euskolom ali trhlenim lešom; duh od tega ne škodi čebelam ne čebelarju. V sobi, kjer točimo, pripravimo točilo, podstavek za odkrivanje satov, dvojne vilice, posodo sveže vode, brisačo, čistilnik in razno posodo za med. Točilo in drugo posodo ter sploh vse orodje moramo pred uporabo še dobro očistiti in zbrisati, ker kljub temu, da smo vse čisto shranili, se vendar napraše, posebno ako orodja

nismo več let rabili. Sploh moramo pri vsem paziti na največjo čistost, ker le z resnično čistim orodjem bomo dobili čisto blago in zanj po primerni ceni tudi kupca.

Sedaj, ko je vse pripravljeno, pa na delo. Najhitreje gre od rok, ako so pri tem štirje, tega pošla vajeni. Prvi, ki ima najtežje delo ometa, drugi odnaša polne in prinaša prazne sate, tretji odkriva, četrti pa toči.

Ko panj odpremo, pregledamo najprej plodišče, če stranski sati niso preveč zanešeni z medom in zaradi tega primanjkuje prostora za zaleganje. Prepolne sate denemo na kozico. Nato se lotimo medišča. Čebele nekoliko nakadimo, da se umaknejo med sate, ki jih nato pomaknemo k levi ali desni stranici panja, kakor nam je pač bolj priročno. S tem napravimo na drugi strani prostor in začnemo pobirati sate ter jih postavljamo na kozico.

Sedaj pritaknemo sipalnik in začnemo z ometanjem. Čebele so se medtem na kozici napile medu in padajo ko picke s sata in hite v panj, tako da ko je zadnji sat ometen, so že večidel tudi vse čebele v panju in ga lahko zapremo. Nekateri ometajo čebele kar pred panje, vendar tega nikomur ne priporočam. Stare in vletene čebele najdejo svoj panj, a mladice se izprosijo v druge panje. S tem ojačimo spodnjo vrsto, a ostale oslabimo. Sedaj nadomestimo odzete sate z že iztočenimi. To delo moramo izvršiti naglo, sicer se ne bomo mogli izogniti pikov.

Ometene sate odnese za to določena oseba, da jih iztočijo in ko čebelar izprazni prihodnji panj, dobi že nazaj prazne sate, da jih lahko dene v ta panj. To se ponavlja, dokler ni zadnji sat omeden. Prazno satje iz zadnjega panja denemo v panj, ki smo ga prvega omedli. Ako smo mu dali rezervno satje, damo zadnje sate kakemu roju, ki ima še prazno medišče, a ne smemo pozabiti odkriti matične rešetke, ker drugače se kmalu gori naseli večča in uniči satje.

Še na nekaj bi opozoril. V krajih, kjer je samo pomladna in jesenska paša, moramo pustiti vsakemu panju vsaj dva, tri sate v medišču za brezpašno dobo. Ako nam čebele ob dobri paši še enkrat napolnijo medišče, bomo med lahko pobrali pred ajdovo pašo. Lažje je jemati kot dajati!

Med čednostmi, ki odlikujejo pravega čebelarja, je tudi nesebičnost. Zato naj nikogar ne zapelje, če vidi, da imajo čebele tudi v plodišču kako malenkost medu. Pobrali ga sme samo takrat, ako med ni za zimsko hrano primeren (n. pr. med od hoje, smre-

ke ali razna mana). Potem ga mora nadomestiti z dobrim ali s sladkorjem. Držimo se pravila: medišče čebelarju, plodišče čebelarju.

V primeru, da je plodišče polno in matica nima prostora za zaleganje, lahko po točenju panj še enkrat prestavimo. S tem napravimo matici prostor za neovirano zaleganje, v medišču pa ima družina dovolj hrane za dobo brez paše.

Ko smo v čebelnjaku delo opravili, poglejmo še v sobo, kjer se toči. Ako je oseba dela vajena, gre dobro in hitro od rok, ako pa dela prvič, je dobro, da jo nadziramo in, če treba, poučimo. Lažje je škodo preprečiti kot popraviti. Ako točimo samo starejše satovje, se ni treba bati, da bi se poškodovali, drugače pa je z mladimi. Že pri odkrivanju moramo paziti, da vodimo vilice tik pod pokrovci, da pobereмо samo te. Še bolj moramo paziti, ko je satje v točilu. Večinoma vsa točila so na tri sate in pri postavljanju satov v koš moramo paziti na težo in vrsto satov. Stare sate skup, mlade skup. Pri težkih satih moramo tudi z drugo roko malo pomagati, da pride koš v tek in ga potem sučemo nekaj časa v pravo smer in nekaj čas v nasprotno, pa ne s preveliko hitrostjo, da ne polomimo satov. Ko je ena stran prazna, obrnemo sate in iztočimo še drugo stran. Pri mladem satju je dobro, da ga dvakrat obrnemo. Prvič iztočimo samo delno, drugič popolnoma.

Med se odteka v podstavljeno posodo in iz te ga prelijemo v čistilnik. Manjšo množino lahko očistimo sproti, večjo je najboljše, da jo po končanem točenju. Čistilniki so raznih vrst, najboljši so oni na tri sata, ker iz teh dobimo res popolnoma čist med. Tak med tudi lahko najde kupca, a kar pa ni vabljivo za oči, tudi ni za želodec.

Pazi naj se pri točenju, da ne silijo k medu otroci in druge nepovabljenе osebe! Otrokom dajte medu, da se ga najedo do sitega, toda ne v prostoru za točenje. Ako pa nas slučajno obišče sosed ali znanec, ne bodimo umazani in dajmo mu primerno medeno malico. Med odpre marsikatera sicer zaprta vrata!

Popolnoma goden in očiščen med spravimo v čiste posode, ki se dobro zapirajo. Če drugače ne gre, jih prevezimo, da ne more nobena žival do medu in jih hranimo na suhem prostoru, kjer lahko čaka blago več let.

Letoš smo, hvala Bogu, zopet rabili točilo in natočili precej cvetličnega in gozdnega

medu; ajda pa je odpovedala. Ker ni več sladkorja, bo treba med vračati. Zato, komur res ni sila, naj ne sili z njim za vsako ceno na trg.

Ko imamo vso zalogo skupaj, določimo blago, ki ostane za dom, zlasti za otroke, ki naj ne stradajo medu. Določimo tudi rezervo za primer slabe pomladi in šele kar ostane, bomo prodali. Lažje je pomladi seči v lonec in pokladati med kot v žep po denar za sladkor.

Po točenju zopet vse orodje in posodo očistimo, posušimo in shranimo v snažnem in suhem prostoru do zopetne uporabe. V orodju in posodi imamo vložene precej glavnice in pri pazljivem ravnanju ga lahko ohranimo mnogo let.

Peter Pavel Glavar

Dr. Joža Glonar.

(Dalje.)

Sedaj imamo tudi že točnejše poročilo o njegovi knjigi o čebelarstvu, ki jo je tri leta prej še samo označil kot namero. Vendar pa je trajalo še nekaj let, preden je bila končana. Rokopis je namreč poslal šele 26. julija 1779 kancelarju kmetijske družbe, grofu Barbu, s prošnjo, naj ga da družba komu v presojo in poskrbi za tisk. Ta želja se Glavarju ni izpolnila. Knjiga ni izšla, in tudi rokopis, ki je bil še l. 1848 v Ljubljani v rokah raznih ljudi, je po tem letu izginil. Vse, kar vemo o njem, je prepis naslova in par stavkov predgovora. Iz tega izvemo, da Glavar ni nameraval napisati nove knjige, ampak, da je samo Janševo knjigo poslovenil in ji dodal svoje opazke. Predgovor pravi: „Že v lejtju 1771 je A. Janša, Krajnec, per Radolce na Gorenškim rojen, v nemškem jeziku popisou ene majhene bukve od čebelnih rojou za svoje navuka želne dunejske čebelarje, katere po deželah rezdelene, prišle so tudi na Krajnsku; ali, kir v naši deželi to nemštvu na kmetih navadnu ni, malukaterim služijo. Napelalu je to mene inu prošnje nekaterih iz gmejn lestvá, kateri več dejl čebele špogajo, našiga kranskiga čebelarja na krajnski jezik preložiti. Kir pak tudi jest sim v deželi en stari čebelar inu skuzi dougolejtno skušno zvučen v potrebnih rečeh tega čebelarstva, za obilniši podvučejne dati podstopou sim se iz moje skušne ene inu druge reči perstaviti, inu našiga Janša delu s taistim popolnejši sturiti, de vsi čebelni gospodarje se bodo rezgledati imeli v potrebnih opravilih svojeh čebel, susebnu

pak v strežbi inu pogmiranju teh rojou.“ Rokopis nosi letnico 1776.

Koliko bi bilo v tej njegovi prireditvi novega, res Glavarjevega, je danes težko reči. Nekoliko nam pomaga pri tej presoji njegovo poročilo o pospeševanju čebelarstva, poslano kranjski kmetijski družbi v l. 1768, ki je ohranjeno. Glavar si je Janševo knjigo očitvidno takoj naročil, čim je izšla, saj je danes v beneficijatski knjižnici v Komendi ohranjena. In še tisto leto je sporočil kmetijski družbi, da sam spisuje nauk o čebelarstvu.

Teh par stavkov uvoda pa nam ob enem tudi kaže, v kakšnem jeziku je bil rokopis napisan. Terminologija mu ni mogla delati posebnih težav, saj jo je bila že davno ustvarila stoletna praksa domačih čebelarjev in njihovo bistro opazovanje. Šlo bi bolj za gladkost pisanja in jasnost v razlaganju. Da se je Glavar tudi v tej reči trudil, nam pričajo njegove ohranjene slovenske pridige, v katerih lahko primerjamo njegov jezikovni razvoj od l. 1744 do l. 1767. Čim je l. 1744 prišel v Komendo, si je že začel sestavljati slovenske pridige, kar je bila, vsaj v začetku, za njega prava potreba. Saj je vsa svoja mladostna učna leta preživel med tujci, najprej med Nemci, potem med Italijani, med katerimi ni čul slovenske besede, tako da mu je pridiga v slovenskem jeziku od začetka res morala delati težave. To se pozna tudi na jeziku njegovih najstarejših pridig, posebno če ga primerjamo z jezikom, ki ga kaže pridiga na Mirni v letu 1767, ko je Glavar že bil na Lanšprežu, in ki razodeva v primeri s starejšimi pridigami očiten napredek. S te strani se res lahko reče, da bi Glavarjeva knjiga o čebelarstvu bila za naše preproste čebelarje lahko umljiva, in da je škoda, da ni izšla.

Zakaj ni izšla, je danes komaj mogoče ugibati, ker nam manjka za to vsakih podatkov. Kmetijska družba si mogoče od nje ni obetala posebne koristi, in ko je 1792 izšla prireditvev štajerskega župnika Goličnika celokupnega Janševega čebelarstva, že celo ni bilo mogoče misliti na izdajo knjige, ki bi govorila samo o rojenju čebel.

Podroben in naravnost intimen pogled v vsakdanje posle in skrbi Glavarja čebelarja pa dobimo iz njegovih pisem, ki jih je pisal beneficijatu Tomlju v Komendo, in v katerih marsikdaj govori o svojih čebelah. Tako mu piše 16. aprila 1777: „Kar imam čebel doma, niso nič prida, ker vsled ropanja dan za dnem nazaduje število mojih panjev. Ti si zgubil pet panjev, nekateri so

v nevarnosti, drugi so srednji.“ Iz tega pisma — vsa so napisana v latinskem jeziku — bi se dalo sklepati, da je Tomelj imel pri Glavarju nekaj svojih čebel v reji. Sam je poleg Lanšpreža imel čebele tudi v Prenštalu, ker mu v tem pismu piše, da se tam čebele boljše držijo.

Žalostna so tudi poročila iz jeseni in zime 1778. Tako mu piše 22. septembra: „Čebele niso ne kaplje medu prinesle več, nekateri panji so že poginili, večino ostalih bosta pobrala zima in sledeča ji pomlad; da se potolaži glad, jim bo treba vrniti med, da ne bo vsa zalega poginila.“ — In 17. novembra: „Vseh 148 panjev, ki sem jih na koncu oktobra stehal, je imelo strdi — čiste teže — skupaj 1761½ funta*, torej ne pride na posameznega niti 12 funtov. Med štirimi najtežjimi je eden imel 27, drugi 26, ostala dva pa po 24 funtov; teža ostalih se giblje med 2 in 25 funtov. Za božjo voljo, ali bo vsaj polovica izmed njih čula kukavico petil?“ — 26. novembra pa piše: „Nikakor ti ne morem svetovati, da bi poslal čebele na pašo v Lesce ali kam drugam, ker boš imel samo velike stroške, panje pa boš dobil povčini prazne nazaj, in če boš imel roje, ne boš vedel, od katerega roda so. Zanesljivi ljudje so namreč redki, in za tuje stvari se redko kdo prav pobriga. Tudi jaz sem si to skušil: boljše jih je imeti doma, pa jim zato dati nekaj več medu za hrano. Jaz sem 18 panjev, ki niso imeli nad 5 funtov, posebej spravil in dal vsakemu pošteno poln sat za zimsko zalogo. Te bom poslal na pašo v Dobravo, ampak tudi tam bo dobil vsak na dan pošteno žlico strdi, razredčene z vodo. Srednjih 48, ki so pokazali od 5 do 10 funtov, sem shranil v domačem čebelnjaku, kjer bodo ostali čez leto. Boljših 82, namreč onih, ki so presegli 10 funtov, bo ostalo v Prenštalu. Čebele sem razdelil na tri skupine, da onemogočim ropanje, običajno v spomladi, ko močnejše napadajo slabše, ki se jim ne morejo upreti, se dajo ujeti, zapustijo svoj dom, se pridružijo močnejšim in nato celo same pomagajo ropati. Bom vsaj na ta način poskusil, da ne bo tolike izgube; če se bo ta poskus posrečil, se bom v bodoče znal ravnati.“

Iz l. 1779 imamo samo eno poročilo, 8. junija: „Doslej sem imel samo en roj, prošt tri, pevce, župnik pri Št. Rupertu pa vseh skupaj devet. Ostali moji panji bodo do ajdinega cveta komaj dosegli tako množino čebel, da bi lahko nabrali dovolj strdi; kar

sem imel medu, sem dozdam že skoro vsega pokrmil, tako da ga bom moral, da moje čebele ne bodo trpele gladu, od šentruprškega župnika ali posoditi ali pa kupiti. Vem namreč, da si ti med, ki sem ti ga lani poslal, deloma prodal, deloma pa porabil za lastne čebele.“

Nekoliko ugodnejše čebelarstvo leto je bilo za Glavarja 1781. 10. junija piše Tomlju: „Čebele nimajo zunaj že nikakšne paše več, zato sem 30 najslabših panjev poslal k Sv. Ani, kjer sem postavil čebelnjak, na kostonjevo pašo, pa so si res opomogli, vsaj kar zadeva povečanje zalege, tako da upam, da bodo v ajdovi paši postali bolj težki.“ — O zanimivem poskusu poroča 17. julija: „Naredil sem poskus za časa lipovega cvetja na ta način, da sem enega izmed boljših panjev, ki je 22. junija, t. j. ob začetku cvetja, tehtal 30¼ funta, stehal vsak dan. Na koncu cvetja, 4. julija, je tehtal samo še 26¼ funta, tako da je med tem zgubil 3½ funta! Iz tega lahko sklepaš, da lipovo cvetje več škoduje ko koristi. Ko boš po poslanem panju vzel mero, mi ga takoj vrni.“ — Žalostno je poročilo 10. avgusta: „...zaradi suše ni ajda višja ko dva palca, tudi cvetje ni nič medeno, zato se po pravici bojim, da bodo panji zelo lahki in da si za zimo ne bodo nabrali potrebne zaloge, tako da mi bo večina, kakor pred tremi leti, ob koncu cvetja zaradi lakote pobegnila. Od 131 panjev, ki sem jih lansko jesen pustil, imam samo še 105, in če k temu dodaš še dva roja, ki sem ju pridobil, torej vsega skupaj samo 105.“ — In 28. novembra mu piše: „Določi težo panja, ki Ti ga je prinesel Luka, tudi njegovo kosmato težo, da bom lahko vpisal v register. Zaradi okuženih panjev imam pri čebelah letos precej izgube. To škodo, ki jo trpim, mi bo poravnal med za krmljenje, ki ga moram poslati tebi in ki ga imam 1168 funtov (?). Za enkrat sem nastavljal ceno po 12 soldov, upam pa, da bo prišla na 30. Toda molči o tem, da so čebele bile okužene, ker je njihov med posebej. Poslal ti bom kakšnih sedem stotov čiste teže. Pipo sem v red prejel, ko boš imel sladkor, mi pošlji tudi kavo. Moji dečki imajo pri čebelarjenju več sreče. Glavnica 600 goldinarjev je letos vrgla 6 fl 45 kr obresti. Sedaj imam vsak večer z njimi nauk, ki ga zvesto poslušajo. Ko sem namreč videl napredek, sem obljubil onim, ki bi se najboljše učili, nove čebele, ki bi bile njihova skupna last, na ta način, da bi mi glavnico, ki sem jo dal na razpolago, počasi vračali s strdjo. Deloma pa so iz dobička letošnjega leta delež kakih

* Ta stari funt je 560 g, nekaj več ko ½ kg.

15 goldinarjev pustili v blagajni, da se lahko kupijo nove čebele, ki jih mislim naložiti na voz. Ti lahko med tem kam do marca mirno za ta znesek nakupiš panjev (ampak ne okuženih!) recimo pri onem Rožmanu v Lahovičah, ali na kakem drugem kraju v stran od Komende, kjer se je vgnezdila kuga."

To pismo je posebno značilno zaradi tega, ker izvemo iz njega, da je odločni Glavar sestavil sam nekako čebelarstvo šolo in naravnost čebelarstvo zadrugo, v kateri je svoje mlade tlačane teoretično in praktično učil čebelarstva. To je popolnoma v skladu z njegovim značajem. Nekaj enakega je bil že 1768 predložil kranjski kmetijski družbi, ne vemo pa, koliko je s svojim takratnim predlogom uspel. Rokopis njegove knjige je še vedno v Ljubljani čakal na tisk, pa se je Glavar naveličal čakanja in stvar vzel energično sam v roke. In pri tem mu je zvezo z Gorenjsko delal njegov naslednik v Komendi, beneficijant Tomelj.

Zadnje poročilo imamo z dne 9. februarja 1783, torej pičlo leto pred Glavarjevo smrtjo: „Če bo to prijazno vreme držalo, bodo moje čebele zgodaj in obilno rojile. A b r e n-

ke so odcedile per nas in u močnu brale, toda kam do srede aprila bodo svo strd porabile, in če jim bo manjkalo obilne paše, ti bom lahko poslal samo en sodček, če boš imel zanj kupca. V Prenštalu so bili krvavi boji, v katerih je šlo kakih šest panjev, tukaj ne tako. Sporoči, kaj delajo tvoje čebele in kedaj in koliko jih misliš poslati na pašo." V tem pismu se mu je iz peresa izmuznil cel slovenski stavek, očitno zato, ker se ni o pravem času spomnil latinske besede za „abrenke". —

Tako je Glavar preživel zadnja leta svojega življenja med svojimi ljubljenimi „živalicami" in v krogu mladega naraščaja navdušenih kranjskih čebelarjev. V januarju 1784 pa je doživel prijetno presenečenje. Obiskal ga je s svojim sinom Jernej Basaja, tovariš in prijatelj iz mladih let, s katerim se kakih petdeset let nista videla, ki pa je bil sedaj visok gospod, plemenitaš, general in komandant vojne granice v Karlovcu. Bil je nečak onega Basaja, ki je v mladih letih skrbel za ubogo siroto Glavarja. Po noči pa je starega Glavarjevega prijatelja zadela kap, za katero je umrl.

(Nadaljevanje sledi).

DRUŠTVENE VESTI

Občni zbori podružnic. Opozarjamo podružnične odbore, da pripravijo vse potrebno za sklicanje podružničnih občnih zborov. Občni zbor je treba objaviti v Čebelarju za mesec december. Že sedaj je pripraviti in urediti snov, ki se bo na občnem zboru obravnavala. Občni zbori podružnic morajo biti decembra mesca ali vsaj januarja.

Sladkor. Prvi vagon sladkorja za jesensko pitanje čebel smo dobili 19. oktobra in smo ga takoj vsega razdelili. Drugi vagon smo takoj naročili. Če ne bo ovir, bo po izidu lista že čebelarjem na razpolago. Ceno je moralo društvo zvišati za 50 par, ker sta se sladkor in denaturacija podražila. Ponovno opozarjamo, da sme društvo oddajati sladkor le onim čebelarjem, ki prilože k naročilu še dovoljenje pristojne finančne kontrole. Sladkor pa pošilja društvo le proti predplačilu ali po povzetju.

Članarina. Leto gre h koncu, mnogo članarine pa še ni poravnane. Vse podružnice in zamudnike opozarjamo zadnjikrat, da poravnajo zaostalo članarino.

Obračune bodo podružnice dobile v kratkem in vse tiskovine, ki so potrebne za zbiranje članov in za občni zbor. Primerjajte obračune s podružničnimi in jih spravite v sklad.

XXV. seja dne 1. septembra 1938. G. predsednik je poročal o mariborski čebelarski razstavi, o mariborski razstavi živih čebel pa je poročal g. prof. Raič. Blago, ki ga je glavno društvo posodilo za razstavo, je bilo razen male

škode v redu vrnjeno. Tajnik je poročal o pregledovanju čebelnjakov v radgonskem okraju. Odbor je razpravljal o zdravstvenem stanju čebel v banovini. Na koncu se je odbor razpravljal še o uvozu medu v Ljubljano in o plačevanju mestne trošarine.

XXVI. seja dne 15. septembra 1938. Odbor je razpravljal o prodaji medu splošno, posebno tudi o prodaji na ljubljanskem živilskem trgu. Vložil je prošnjo, da bi oblast strogo pazila, da bi med prodajali v poletnih mesecih v zaprtih posodah. Zastopniki ljubljanske, viške in barjanske podružnice so se zglasili pri mestnemu županu g. dr. Adlešiču in intervenirali zaradi znižanja mestne trošarine na med in vosek. Deputacija pa je uspela le v toliko, da se bo odpravila trošarina na oni vosek, ki se uvaža v mesto zaradi predelave v satnice. Odbor je odobril račun za pregledovanje čebelnjakov v Radgonskem okraju. Osrednje društvo je bilo obveščeno, da mu je mariborska podružnica, odnosno nje komisija podelila za razstavljeno blago kolajno. Na razstavi slovenske knjige je društvo razstavilo tudi knjige, ki jih je izdalo, oziroma založilo naše društvo od leta 1918. dalje.

XXVII. seja dne 22. septembra 1938. Odbor je razpravljal o rejnem okrožju v Selcih, o plemenitni postaji in o tekočih zadevah Društvene čebelarne.

XXVIII. seja dne 6. oktobra 1938. Odobrena so bila nekatera predavanja. V glavnem pa je

odbor razpravljaj o seji Zveze čebelarških društev v Beogradu in o predlogih, ki jih bo na seji predložil g. predsednik.

XXIX. seja dne 13. oktobra 1938. Vodja Čebelarne je predlagal, da bi se po ministrstvu doseglo znižanje mestne trošarine za uvoz medu in voska. Odbor je vzel na znanje poročilo tajnika o nakupu sladkorja. Odbor je razmišljal, kako bi pridobil kaj več prostorov v Janševem domu za shrambo raznega blaga. G. Žnideršič je predlagal, da bi društvo priredilo medeni

teden v propagandne svrhe za prodajo medu. Ker pa je treba za tak namen obilo priprave, je odbor sklenil, da bo razmišljal na prihodnji seji, kako bi z medenim tednom dvignili porabo medu.

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo odborovo sejo v torek 8. novembra ob 8. zvečer v običajnem lokalju. Člani in njihovi prijatelji so vedno dobrodošli gostje. **Tajnik.**

D R O B I R

Panji iz jelovega lesa. Na našo beležko na str. 142 letošnjega SČ nam je poslal g. Ilc Ivan iz Novega mesta tole pojasnilo.

„Že dobrih deset let imam 10 do 15 družin naseljenih v panjih iz jelovine, pa nisem opazil, da bi te vrste les kvarno vplival na njih razvoj. Nasprotno, ravno v teh panjih sem dosegel zelo lepe uspehe. L. 1935. sem napravil iz treh družin — devet in dobil od njih jeseni še 200 kg ajdovca. Oporekati bi bilo tem panjem kvečjemu njih trpežnost, ker je hojevina krhkejša in dovzetnejša za vlago kakor smrekovina. Ta razlika je pa tako malenkostna, da sem jo opazil samo pri izdelovanju panjev, ne pa pri njih uporabi.“

Odličen čebelji rod mora biti v panju, ki ga ima g. V. V. iz Ljubljane. Svoje čebele ima v hribih nad Studencem pri Ljubljani. Omenjena družina je bila lansko jesen zelo močna; zasedala je vseh devet sатов. Čez zimo je iz nepojasnjenega vzroka popolnoma propadla, tako da je letos v začetku marca zasedala le dva sata. Lastnik je naredil križ čez njo, ohranil pa jo je zgolj zaradi tega, da bi jo dodal, če treba, kakemu izrojencu, ki bi izgubil matico na prahi.

Ker je družina imela dovolj starega medu, jo je tako rekoč prepustil usodi. Čez poletje je ni niti enkrat pogledal, pač zato, ker je bil prepričan, da je izgubljena. Ko je jeseni pred ajdo pobiral med, je nazadnje pogledal tudi svojega „živega mrtveca“. Ves presenečen je opazil, da se je čez poletje razvil v krasnega plemenjaka in zanesel vse sate z medom. Moral mu je vzeti dvanajst popolnoma zadelanih, ki so tehtali 39½ kg. Od tega panja je dobil največ medu izmed vseh.

Ta primer je zares nekaj izrednega in ni izrodek čebelarške fantazije. Saj je resničnost navedb potrdil tudi čebelar, ki ima čebele v čebelnjaku g. V. in je sam na svoje

oči vse to videl. Ta čebelji rod je na vsak način treba ohraniti in ga razmnožiti ter zarod več let opazovati, da se dožene, ali bo podedoval vrline plemenjaka. Če jih bo, spada rod na kako plemenilno postajo. Kaj rado se pa pripeti, da vsi potomci odrečejo že v prvem kolenu, pripeti se pa tudi, da se odlične lastnosti starišev uveljavijo šele v drugem kolenu.

Ocenitev škode pri požaru ni vselej tako gladka in enostavna kakor si čebelar običajno predstavlja. Največjo napako naredimo, če predmete že pri zavarovanju previsoko ocenimo in zavarujemo. Čebelar živi v dobri veri, da bo v primeru požara dobil za panj toliko, kolikor ga je sam ocenil pri sklepanju zavarovalne pogodbe. Pa se zgođe presenečenja, ki čebelarja pouče, da je živel v veliki zmoti, ko je mislil da mu bo zavarovalnica zavarovano vsoto kar enostavno izplačala. Kaj vse se lahko zgodi pri ocenitvi škode, prav jasno kaže tale primer iz prakse.

Čebelar N. N. je zavaroval svojih 50 panjev, čebelarško orodje in čebelnjak za 40.000 dinarjev. Vrednost panjev je ocenil na 25.000 din, orodja na 5000 din, čebelnjaka pa na 10.000 din. Zavarovalnica je zavarovalno pogodbo sprejela. Omenjamo še, da je zavarovalnični agent pogodbo sestavil, ne da bi se poprej prepričal, ali so predmeti, ki jih hoče stranka zavarovati, res toliko vredni.

Po petih letih so zlobneži zažgali čebelnjak, ki je pogorel skoraj popolnoma, s čebelami in orodjem vred. Prišla je komisija zavarovalnice, da oceni škodo. Izmerili so temelje bivšega čebelnjaka, računali in računali, na koncu pa čebelarju povedali, da mu za čebelnjak ne bodo več dali kakor 4800 din, ker ga je previsoko ocenil in si bo za 4800 din postavil lahko lepši in solidnejši čebelnjak nego je bil njegov prejšnji. Čebelar je ugovarjal, toda cenilec je

prišel na dan s tako tehtnimi dokazi o pravilnosti zavarovalnične cenitve, da je čebelar kar umolknil.

Še hujše presenečenje je doživel pri očni panjev. Mislil je, da bo dobil 500 din odškodnine za panj, pa so mu priznali le 350 din. Ugovarjal je in dokazoval, da se mu godi velika krivica in da bo tožil, toda cenilci so mu povedali, da se bo pravda zanj slabo končala. Panji so bili zelo slabi, vredni kvečjemu po 60 din komad, družine tudi niso bile prvovrstne in v panjih ni bilo toliko medu, kolikor ga navaja on, ker ga je pred mesecem dni potočil, izdatnejše paše pa potem ni bilo. Za vse to imajo priče, ki so pripravljene svoje trditve izpovedati pod prisego. Čebelar se je tudi glede vrednosti panjev udal in se končno pobotal z zavarovalnico tudi glede orodja za znesek 1250 din. Namesto zavarovanih 40.000 din je dobil le 23.550 din.

Če zavarujemo svoje čebele, ne pretiravajmo vrednosti posameznih predmetov. Vzemimo za podlago resnično vrednost. Upoštevajmo tudi, da vrednost zavarovanih predmetov od leta do leta pada in da bo zavarovalnica to v primeru škode upoštevala. Večje vrednostne spremembe, n. pr. obnove panjev, povečanje čebelnjaka, zvišanje števila družin, moramo zavarovalnici takoj naznaniti. Dobro je, če priložimo pogodbi seznam inventarja, ki ga zavarujemo.

Načelo zavarovalnic je, da skušajo ob požaru odškodnino odmeriti kolikor mogoče nizko, s točno zavarovalno pogodbo pa jim to zavarovanec že pri sklepanju pogodbe onemogoči.

Ameriška ajdova pasišča so zelo obsežna. Ponekod posejajo na tisoče in tisoče oralov same ajde. Največ je je v državah New York in Pensilvanija, mnogo pa tudi v Texasu in Južni Carolini. Sejejo najbolj japonsko ajdo, ki je običajno le 60 cm visoka, toda v državi New York so zemlja in podnebne razmere tako ugodne, da postane 180 m visoka. Ajdovega medu pridelajo zelo mnogo.

Na teh nepreglednih ajdovih poljih se pase mnogo tisoč panjev, ki jih pripeljejo od vseh strani. Pridelek medu je včasih (!) zelo velik; povprečni donosi po 40 kg na panj niso redki.

Čiščenje s papriko denaturiranega sladkorja je vsekakor potrebno. Nikakor ni prav, da raztopimo sladkor s papriko vred in ga potem pokladamo, še manj primerno pa je kuhanje takega sladkorja. Danes, ko

to pišem, še ne vemo, kakšen bo sladkor, ali bo sipa, ali moka. Če bo sipa, bo čiščenje razmeroma lahko. V veliko posodo, n. pr. kebelj, natočimo vode, nato pa vsujemo vanjo določeno množino sladkorja. Vodo nato naglo odlijemo, z njo vred odteče tudi precej paprike, vsa pa ne. Voda, ki jo odlijemo, še ni sladka, oziroma komaj za spoznanje.

Sedaj nalijemo na sladkor pravilno količino vode (na 10 kg 6 l) in mešamo sladkor toliko časa, da se popolnoma raztopi. Na koncu precedimo klajo skozi gosto vrečo, potem je skoraj brez paprike in je primerna za pitanje. Pri sladkorni moki prve vode ne bomo smeli odliči.

Kuhanja sladkorja ne priporočamo. V vreli vodi se žgoča snov (capsicin), ki jo vsebuje paprika, raztopi in postane tekočina tako pekoča, da čebele stresejo z zadkom.

Če paprika ne bo prehuda in bo taka, kakršna je bila primešana pred leti prvega vagonu sladkorja, bo sladkor zelo dober za klajo. Dal Bog, da ga dobimo pravočasno.

Med — zdravilo za slinavko. Na Francoskem so poizkušali zatirati slinavko z medom in so baje dosegli lepe uspehe. Bolni živini so dajali mlačno medeno vodo, vimena pa mazali z medom. S tem so bolečine znatno oblažili in vidno pospešili zdravljenje bolnih živali. Leipziger Bztg.

Konec dunajskega „Bienen Vatra“. Ta časopis, ki je izhajal na Dunaju polnih sedemdeset let, je bil letos s 1. oktobrom ustavljen. Po nemški okupaciji Avstrije je bila razpuščena avstrijska čebelarska zveza in Avstrija razdeljena na tri čebelarska okrožja: Donauland, Alpenland in Südmark. V vsakem okrožju bo smel izhajati samo en čeb. časopis.

Bienen Vater je bil izvrsten, spretno urejevan časopis, ki je imel mnogo naročnikov v inozemstvu. Tudi pri nas je bil priljubljen in ga bo marsikdo pogrešal.

Čebelje pasme in med. Naš znanec in prijatelj naše čebele dr. Goetze, vodja čebelarskega zavoda v Mayenu v Porenju, je dognal, da se med, ki ga naberejo posamezne družine, precej razlikuje. Ta razlika je pri raznih čebeljih pasmah zelo velika. Med, ki so ga letos nabrale kranjice, je bil popolnoma drugačen kakor med, nabran po nemških čebelah. Razume se, da je preiskoval med družin istega čebelnjaka. Odkod ta razlika? Kranjice imajo daljše rilčke! Zato lahko nabirajo med tudi po cvetju, ki

ima mednike na dnu globokih čašic, kar nemške čebele ne morejo.

Katera čebelja pasma se v USA najbolj obnese? O tem je bilo letos v ameriških časopisih objavljenih več temeljitih poročil, zlasti v „American Bee Journal“ in v „Bee World“. Poročila so za nas izredno važna in zelo zanimiva. Poskrbeli smo, da jih bo SC objavil v prevodu. Že danes pa lahko povemo, da so pri oceni kranjice odrezale prav odlično. Glede donosa medu prednjačijo pred vsemi drugimi dobrimi pasmami (laški, kavkaški).

Kaj je z našo kontrolo medu? Pred leti smo uvedli kontrolo medu, da bi z njo izboljšali kakovost medu, mu zvišali ceno in izločili iz trgovine ves med, ki ni primeren za prodajo, bodisi zaradi negodnosti, nečistosti ali pa zaradi drugih napak. Nekaj časa je kazalo, da se bo kontrola polagoma uveljavila. Toda prišlo je več slabih letin, medu ni bilo, zato tudi ni bilo kaj kontrolirati. Sedaj imamo zopet med in je treba misliti na oživiljenje kontrole.

V interesu vseh naprednih čebelarjev je, da prihaja na trg le kvalitetno blago. Le z njim bo mogoče uspešno konkurirati tudi takrat, kadar cene padajo zaradi obilice ponudb manjvrednega blaga iz drugih krajev.

Naše društvo bo moralo kontrolo medu z vso odločnostjo uveljaviti. Naša Društvena čebelarna bi morala kupovati samo kontroliran med in odklanjati nekontrolirane-

ga. Zavedamo se, da to ne bo mogoče izvesti kar čez noč, nekaj bi se pa vendarle lahko storilo. Čim bi čebelarji videli, da ima kontrolirani med prednost pri nakupu, bi gotovo sami poskrbeli, da se pri domači podružnici uvede kontrola, in sicer za vse člane obvezno.

Prišle bodo dobre letine. Medu bo nič koliko. Takrat bo tudi mnogo javkanja in zabavljanja, da društvo ničesar ne stori za izboljšanje kupčije z medom. Takrat se bomo spomnili kontrole medu, ki naj kar čez noč odpravi krizo. Pa ne bo šlo. Na kontrolo medu je čebelarje treba privaditi, ravno tako pa konsumente na pomen kontroliranega medu. Vse to bo mogoče doseči le z vztrajnim delom čebelarskih organizacij in z učinkovito reklamo v časopisju.

Trgovina z medom se polagoma oživlja. Zima je pred durmi, prehladi so na dnevnem redu in ljudje segajo po zdravilnem medu. Kupujejo ga tudi zaradi nizke cene.

Čudni smo ljudje! Za boljša jabolka radi plačujemo 4—5 din, za lepe breskve so ženske brez oklevanja plačevale 12 din za kg, med bi pa rade — zastonj. Ali je 12—14 din za kg sploh kako plačilo?

Z ajdovcem bo letos velik križ. Trgovci ga že sedaj iščejo, pa ga ne dobe. Kdor ponuja ajdovca, prodaja prav za prav hojevca, ki je nekoliko zabeljen z ajdovcem. Saj drugače tudi biti ne more, kajti pravega ajdovca ni.

KNJIŽEVNOST

Ks. Wojciech Kranowski, Z pszczelarstwa słowianskiego, Bursztyn — 1937.

S. M.

Ks. Vojteh Kranowski, poljski duhovnik in vnet čebelarški delavec ter pisatelj na Poljskem, pri tem pa velik Slovan, je izdal lansko leto na Poljskem pod gorenjim naslovom obsežno knjigo „Iz slovanskega čebelarstva“. Avtor si je nadel nalogo, pokazati poljskemu čitatelju in čebelarju, kaj se drugje, zlasti v slovanskih deželah zanimivega dela in piše o čebelarstvu. Zato je izbral iz čebelarskih časopisov in knjig raznih slovanskih narodov mnoge članke in jih v prevodih ali pa v skrajšani obliki uvrstil v svojo knjigo. Ta knjiga je plod njegovega že dolgoletnega prizadevanja, da bi čim bolj zblížal čebelarje slovanskih na-

rodov. Tako je v knjigi večina prevodov ali poročil, ki jih je g. Kranowski objavil že preje v enem ali drugem strokovnem listu poljskega čebelarstva. Zbirka ni sistematično sestavljena celota, ki bi bila zgrajena po vsebinskih področjih, marveč so v njej ne glede na predmet, ki ga obravnavajo, nanizani razni članki in sicer v takem vrstnem redu, da seznanjajo čitatelja najprej z delom in teoretičnimi prizadevanji bolgarskih čebelarjev, potem srbskih, hrvaških, slovenskih, čeških in slovaških. Skoro docela manjka gradivo iz ukrajinskih, ter zlasti ruskih čebelarskih listov, ki jih šteje avtor med najresnejše med slovanskimi in jih sem zato ni pritegnil, ker jih je že obsežneje izčrpal v svoji prejšnji knjigi „Vademecum čebelarja praktika“. Obenem se avtor v predgovoru opravičuje,

če katerih listov ni sorazmerno vpošteval, češ da mu niso bili vsi listi v enaki meri in vedno dostopni. Knjiga je kot tehten posrednik, ki utegne dokaj globoko seznaniti poljske čebelarje o znanju in zanimanju čebelarskih teoretikov pri Slovanih, gotovo veliko in pomembno delo. Po drugi strani pa bo imel čitatelj gotovo nekaj težav zaradi tega, ker je knjiga razporejena po narodnosti, nekako brez reda v vsebinskem pogledu. Vsekakor bi bil avtor v tem pogledu mnogo rešil, ko bi bil na koncu pristavil abecedno stvarno kazalo, da bi si čitatelj mogel hitro poiskati, kje vse se v njej govori o predmetu, ki ga trenutno zanima. Tako bi bil v knjigo poleg zgolj oblikovnega reda vnesel ali vsaj dodal še nek notranji predmetni red. Iz bolgarskih virov vpošteva zbirka v glavnem list „Pčela“, nakar prehaja k Srbom in podaja dve večji deli pok. J. P. Jovanovića, ki je bil urednik srbskega „Pčelara“, in sicer razpravo „Racionalno čebelarsko gospodarstvo po najnovejših metodah in v najprikladnejših panjih“ in „Važnost čebelarstva v narodni ekonomiji“. Dalje črpa iz zagrebške „Pčele“ in iz našega „Slovenskega čebelarja“, iz razprave češkega duhovnika Fr. Adamca o mnogih znamenitejših čebelarjih okrog mojstra Živanskega, iz češke razprave, ki jo je napisala učiteljica Em. Net-ukova o uživanju medu v današnji dobi, končno nekaj člankov iz slovaškega lista „Slovensky včelar“.

Od člankov, ki se ne tičejo nas Slovencev, bi bilo morda koristno, priobčiti v našem listu članek, ki ga podaja naša zbirka na prvem mestu in ki pod naslovom „Čebelarstvo pri Slovanih in zahodnih narodih“ po vrsti v šestih točkah razbira glavne probleme iz čebelarstva, ki so posebno značilni za Slovane, bodisi, da so jih Slovani rešili, bodisi, da so jih vsaj sprožili slovanski delavci. Zlasti se v članku skuša popraviti pretirano občudovanje Nemcev, ki je za Slovane še prav posebno značilno. Avtor očita Slovanom, da vse tuje hvalimo, v svoje ne zaupamo in se tako prepuščamo, da nas že od nekdanj Nemci zalagajo s svojimi napačnimi koncepcijami in teorijami, ki jih mi nekritično sprejemamo. V tej zvezi tudi že tu navaja in skuša razložiti žalostni pojav pri malone vseh Slovanih, da so mnogi prav najtehtnejši njihovi delavci na področju čebelarstva dolgo časa veljali za Nemce in so jih morali rojaki šele pozneje s trdimi boji pridobiti nazaj (Dzierzon, Hruška, Janša i. dr.), in to kljub

temu, da so se Nemci prav v obmejnih in mešanih ozemljih v teku zgodovine naučili čebelarstva prav od Slovanov. Nadalje podaja ta članek kratke oznake tistih potez, ki so za čebelarstvo posameznih slovanskih narodov posebno značilne ter zaključuje na osnovi vsega tega, da je čebelarstvo pri Slovanih na zelo visoki stopnji in je treba le obžalovati, da nimamo svojih lastnih virov in vprašanj tako obdelanih, kot bi bilo treba. Slovani prebivajo po deželah, ki so za nego čebel ugodne in se pri njih zato pojavlja zelo mnogo čebelarskih problemov. „Treba je le dobre organizacije in združitve vseh slovanskih delavcev na tem področju in potem nam ne bo treba več tujih učiteljev. V skupnosti je moč!“

Četrty oddelek te 585 strani obsegajoče knjige vsebuje članke, ki so vzeti iz slovenskega gradiva (približno 35 strani). Najprej se dotika avtor na kratko nekaterih problemov, ki jih je obravnaval urednik g. Bukovec ter omenja Janševo delo o rojenju čebel, ki ga označuje kot „klasično delo v svetovni literaturi, ki na tako svojstven način obravnava tako fundamentalno snov, da bi še danes ne mogel nihče tega storiti bolje.“ Potem predstavlja svojim čitateljem v celi vrsti člankov osebnost in pomen našega Antona Janše. Vsi ti članki kažejo, da je imel avtor na razpolago le peto in šesto številko Slovenskega čebelarja iz leta 1934. Iz teh števil je prevedel razpravo dr. Jos. Westra, Anton Janša, Raičev članek, Anton Janša, njegovo življenje in delovanje, Mayerjev članek, Narodno čebelarstvo Slovenije, članek Franca Gune, Janša in Žnidaršič, predstavnik slovenskih čebelarjev, Rojinine Spomine na dunajsko čebelarsko šolo, Verbičev članek Dom in spomenik Antona Janše in še nekaj drugih paberkov iz majske in junijske številke Slovenskega čebelarja 1934. Značilno pri vsem tem je, da ponekod avtorji niti omenjeni niso in da je snov zelo nekritično podana in tudi izbrana. Dolgočasnost pri čitanju teh člankov še povečuje dejstvo, da se vsi vrte okrog enega samega predmeta in da se v člankih ponovno ponavljajo ene in iste misli, ponekod si celo nasprotujejo. Predaleč bi šli, ako bi hoteli natančno govoriti o vseh teh člankih, za katere moramo reči, da nikakor ne podajajo jasne slike slovenskega čebelarstva zlasti novejšje dobe.

Kranowski pa se ni zadovoljil s tem, da bi s svojo knjigo zasledoval zgolj svoj strokovni cilj, „širjenje čebelarske vede in ljubezni do teh drobnih, sivih delavk“,

ampak je namenil svoje delo tudi tistemu cilju, ki mu služijo vseslovanski čebelarški kongresi. Zbirka naj bo v slovanski družini kot nov člen v verigi, ki utrjuje naše medsebojno spoštovanje, ljubezen, bratstvo in slovansko solidarnost. Zaradi tega širšega namena je avtor vpletel v svoje delo (kakor je to delal že tudi prej v raznih člankih in recenzijah iz slovanskih krajev), povsod posebne odstavke o tistem narodu, iz katerega je vzel strokovno gradivo. Pri tem ga zanimajo predvsem nekateri podatki o dosedanjih splošnih stikih med tistim slovanskim narodom in Poljaki, k temu pa podaja večkrat tudi še nekaj podatkov, zlasti zgodovinskih, ki utegnejo biti po njegovem mnenju za Poljaka zanimivi in važni. Kako široko in vprav politično dosledno je avtorjevo zaupanje v slovansko skupnost, naj nam povdari samo tale citat, ki ga navaja avtor po nekem slovanskem diplomatu v svojem predgovoru: „Verujemo, da se bomo mi Slovani v odločilnem trenutku našli na istem mestu!“ H koncu si oglejmo te odstavke v knjigi, ki naravnost ali pa vsaj posredno zadevajo Slovence. Že ob Jovanovičevem delu se ustavlja Kranowski z daljšim člankom ob „zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev“, in sicer do turške invazije, do Kosovega polja. Članek zajema iz Jovanovičeve „Istorije Srba, Hrvata i Slovenaca“, Novi Sad 1925 in mestoma še iz Stanojevičeve zgodovine iz leta 1920. in daje o Slovincih komaj vzporedno bežno ugotovitev, da smo prvi izgubili neodvisnost in ostali najdlje v izredno težkih razmerah pod gospodstvom Frankov in Nemcev. Temu odlomku iz zgodovine dodaja avtor še dve strani bibliografskih navedb literature, ki se tiče Jugoslovanov in, „ki utegne zainteresirati poljskega čitatelja“. Tu opozarja zlasti na dva avtorja, ki sta več pisala o Slovincih, to sta: J. Leciejewski (o Fr. Prešernu, Iz življenja Slovencev, Preporod slovenske literature v prvi polovici XIX. stoletja) ter St. T. Grabowski (Slovenska pesnitev s poljskim ozadjem, Najnovejša zgodovina južnoslovanskih literatur in delo prof. M. Murka, Krakow 1910, Anton Aškerc, slovenski pesnik, Krakow 1906).

Vrsto navedenih člankov o Janši zaključujejo širši odstavki: „Nekaj besed o Slovincih“, „Poljska in Jugoslavija“, „Pod Turki“, „V dobi romantike“, „Razno“.

Tako široko zasnovana naloga, informirati poljsko čitateljstvo o Slovincih, o naši zgodovini, o naših in vseh južnih Slovanov stikih s Poljsko v preteklosti in danes je za nas toliko važna, da je treba o tem delu Kranowskega še prav posebno pozorno govoriti in da bi sporočilo o njem spadalo tudi še v drugo, širšemu slovenskemu občinstvu namenjeno časopisje, kot je naš strokovni list. Vendar pa za tistega, ki je že doslej količkaj zasledoval dela, ki seznanjajo poljsko občinstvo s Slovenci, tile odstavki o delu J. Kranowskega ne prinašajo ničesar novega. Videti je, da avtor tudi ni imel tega namena. Nasprotno, skoro vse gradivo je črpal iz virov, ki so bili tiskani že v poljščini in so obravnavali posamezne stvari obširneje in podrobneje, kot pa jih podaja pričujoča zbirka. So to po večini članki, s katerimi je mladi slavist iz Krakowa, dr. Stanisław Rospond, ki je bil kot državni štipendist dve leti v Jugoslaviji, informiral Poljake o nas. Zlasti prihaja tu v poštev njegova obširna knjiga „Jugoslavija“, ki jo je izdal l. 1935. kot rezultat študijev in potovanj po naši državi. Očna Rospondovega dela pa bi nas tu zavedla predaleč, dovolj je ugotovitev, da je g. Kranowski hotel v svojem delu opozoriti svoje ožje poljsko čitateljstvo na vse tiste splošne podatke o nas in o naši preteklosti, ki so že tudi Poljaku dostopni po raznih specialnih knjigah in člankih. On je tukaj te informacije le na kratko in v strnjeni obliki povzel in s tem zares močno podčrtal svoje zaupanje v slovansko skupnost, ki prav v teh časih prestaja težko preizkušnjo in pokazal svojo voljo do poglobljanja naših kulturnih stikov.

Končno se ustavimo le še ob zaključnem odstavku, kjer se naš avtor sprašuje o današnjih kulturnih stikih med Poljaki in nami. Prihaja do trditve, da so vsa te vrste prizadevanja še premajhna in se opira med drugim na dejstvo, da sta vladi obeh držav podpisali l. 1931. pogodbo o kulturnem sodelovanju.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljati na „Slovensko Čebelarstvo“ v Ljubljani. Ček. račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na „Društveno Čebelarno“ v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček. račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljska c. 13/1. Telefon 38-38.

Izdajatelj za Slovensko Čebelarstvo in urednik: Avgust Bukovec.
Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Knjige, ki jih ima Čebelarstvo društvo u zalogi:

Napredno, umno in dobičkanosno čebelarstvo zahteva od vsakega čebelarja ogromno strokovnega znanja, ki si ga pa more čebelar pridobiti le z dobrimi knjigami. Zato priporočamo, da si čebelarji nabavijo sledeče knjige, ki jih ima društvo na zalogi:

Donat Jug: Praktični čebelar, obsega 300 strani in 140 slik ter opisuje vso snov, ki jo o čebelarstvu mora vedeti napreden čebelar. Velja v platno vezana Din 50.—, mehko vezana Din 40.—. Za poštnino je poslati še Din 5.— za vsako posamič poslano knjigo.

Prof. Josip Verbič: Čebelne bolezni, ki obsega 48 strani in opisuje, kaj povzroča, kako spoznavamo in zatiramo čebelne bolezni. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Velja Din 2.—, za poštnino Din 1.—.

Stane Mihelič: Anton Janša, slovenski čebelar, obsega 164 strani in opisuje zgodovino našega čebelarstva in življenje ter delo Janše — očeta slovenskega čebelarstva. Iz spoštovanja, ki smo ga dolžni Janševemu spomenu, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni čebelarski hiši. Velja za člane Din 20.—, za nečlane po Din 25.—.

Prof. Josip Verbič: Vrednost in poraba medu, priročna knjižica obsega 24 strani in opisuje vse, kar je treba vedeti o vrednosti in porabi medu. Velja le po Din 1.50 in je zelo pripravna za reklamo.

Društvo ima na zalogi tudi nekaj nemških knjig, ki jih oddaja po zelo nizkih cenah. To je:

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene: spisal Br. Rothschild. Cena Din 2.—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjiči.

Čebelarji!

*Kdo Vam najbolje postreže
s čebelarškimi potrebščinami?*

Društvena čebelarna

**v Ljubljani,
Tyrševa cesta 21**

ki je domače podjetje in last
Slov. Čebelarškega društva.

Ček. račun 15.645 - Telefon št. 35-45

**Največja zaloga čebelarških po-
trebščin v dravski banovini.**

Kupuje

vosek in med po najvišjih dnevnih cenah.

Prodaja

vse čebelarške potrebščine, najboljše
kakovosti, po nizkih in solidnih cenah.

**Svojim članom in podružnicam daje primerne popuste
Zahtevajte cenik**

Čebelarji, podpirajte z naročili lastno podjetje